

**Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районының Югары
Шепкә авыл жирлеге Советы**

КАРАРЫ

12.10.2022 ел

№66

«Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районының Югары Шепкә авыл жирлеге территориясендә Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жирләренә һәм физик һәм юридик затларның хосусый милкендәге жирләргә кермәгән яшел үсентеләрне кисү тәртибе турында нигезләмәне раслау хакында»

Россия Федерациясе Урман кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Әйләнә-тирә мохитне саклау турында» 2002 елның 10 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районының Югары Шепкә авыл жирлеге Уставы нигезендә, Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районының Югары Шепкә авыл жирлеге Советы

КАРАР ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районының Югары Шепкә авыл жирлеге территориясендә Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жирләренә һәм физик һәм юридик затларның хосусый милкендәге жирләргә кермәгән яшел үсентеләрне кисү тәртибе турында нигезләмәне кушымта нигезендә расларга.
2. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә.
3. Карарны "Татарстан Республикасының хокукый мәгълүмат рәсми порталында (PRAVO.TATARSTAN.RU), Зэй муниципаль районы рәсми сайтының «Авыл жирлекләре» бүлегендә урнаштырырга.
4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үземдә калдырам.

**Югары Шепкә авыл жирлеге
Советы рәисе**

Л.М.Камалиева

Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районы Югары Шепкә авыл жирлеге Советының 2022 елның 12 нче октяберендәге 66 номерлы карарына кушымта.

Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районының Югары Шепкә авыл жирлеге территориясендә Россия Федерациясе дәүләт урманфонды жирләренә һәм физик һәм юридик затларның шәхси милкендәге жирләргә кермәгән яшел үсентеләрне кисү тәртибе турында
НИГЕЗЛӘМӘ

Әлеге нигезләмә Россия Федерациясе Конституциясе, Россия Федерациясе Гражданнар кодексының 15 статьясы, Россия Федерациясе Урман кодексы, «Әйләнә-тирә мохитне саклау турында» 2002 елның 10 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль законның 61, 68, 77 статьялары, Югары Шепкә авыл жирлеге Уставы нигезендә халыкның экологик иминлеген тәмин итү максатында эшләнде һәм Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районы Югары Шепкә авыл жирлеге территориясендә Россия Федерациясе дәүләт урман фонды жирләренә һәм физик һәм юридик затларның шәхси милкендәге жирләргә кермәгән яшел үсентеләрне кисү тәртибен билгели.

1. Төп төшенчәләр

Әлеге нигезләмәдә түбәндәге төп төшенчәләр кулланыла:

Яшел үсентеләр - агач, куак һәм үлән үсә торган табигый һәм ясалма үсемлек (шулисәптән парклар, скверлар, бакчалар, газоннар, чәчәклекләр, шулай ук аерым торучы агачлар һәм куаклар).

Табигый территорияләр - бердәм географик (климат) шартларда формалашкан жиррельефының, туфракның, үсемлекләрнең билгеле бер тиналарын үз эченә алган хужалык шәхсәнлегенә белән кагылмаган яисә аз кагылган территорияләр.

Яшелләнделгән территорияләр - табигый барлыкка килгән үсемлекләр участкалары, ясалма яшелләнделгән объектлары (авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләрдән тыш), төрле функциональ билгеләнештәге жирләренә 50 проценттан да ким булмаган өлешен үсемлекләр капламы алып торган аз төзелгән участкалары.

Урман территорияләре - төрле функциональ билгеләнештәге табигый территорияләр участкалары, алар табигый барлыкка килгән урман үсемлекләре белән капланган.

Агач - 5 см диаметрлы төгәл гәүдәле, 1,3 м биеклектә, үсентеләрдән тыш, үсемлек.

Куак - күпеллек күпботаклы (агачтан аермалы буларак) үсемлек, ул туфрак өслегендә ботаклана.

Үлән капламы - газон, табигый үлән үсемлеге.

Үсентеләр - нинди дә булса урында үсә торган үсемлекләр, куаклар.

Яшел массив - бердәм үсентеләр үсә торган урын барлыкка китерүче 50 данәдән дәким булмаган (15 яшьтән өлкәнрәк) агач үсә торган территория участогы.

Яшел үсентеләргә зыян китерү - аларның үсешен туктату, шул исәптән ботакларга, тамыр системасына механик зыян китерү, тамырның бөтенлеген, тере туфрак катламын бозу, яшел үсентеләрне яисә тамыр зонасындагы туфракны зарарлы матдәләр белән пычрату, уттөртү яки башка төрле йогынты ясау.

Яшел үсентеләрне юк итү (югалту) - яшел үсентеләрне кисү яки башкача зыян китерү, аларның үсешен туктату.

Компенсацияле яшелләндерү - юк ителгән яки зарарланган белән яшел утыртмаларны 2 коэффициентлы белән яңадан торгызу.

2. Яшел үсентеләрне саклауның төп принциплары

Авыл жирлеге территориясендә үсә торган яшел утыртмалар саклагыч, рекреацион, эстетик функцияләрне башкара һәм алар сакланырга тиеш.

2.1. Авыл жирлеге территориясендә (авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләрдән тыш) урнашкан барлык яшел утыртмалар (агачлар, куаклар) сакланырга тиеш.

2.2. Авыл жирлеге территориясендә яшел үсентеләрнең сакланышын һәм үсештәмин итү буенча бурыч оешмаларга үзләре белдергән эшчәнлек төрләрен гамәлгә ашыру өчен бирелгән участкаларда-элегә оешмалар житәкчеләренә йөкләнә;

2.3. Яшел утыртмалар урнашкан жир кишәрлекләрен кулланучылар һәм арендаучылар яшел утыртмаларның сакланышын тәмин итәргә, яшел үсентеләрне тиешенчә карарга тиеш.

2.4. Авыл жирлеге территориясендә хужалык, шәһәр төзелеше һәм башка төр эшчәнлек Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнары һәм элегә нигезләмә белән билгеләнгән яшел үсентеләрне саклау таләпләрен үтәп башкарыла.

2.5. Төзелеш, хужалык һәм башка эшчәнлекне оештыруга проект алды һәм проект документларында яшел утыртмаларның торышы турында тулы һәм дөрөс белешмәләр булырга һәм проектка торган объектның яшел утыртмаларга йогынтысы тулысынча бәяләнәргә тиеш.

2.6. Яшел утыртмаларның үсешен тәмин итү белән ярашмый торган максатларда яшел территорияләрне һәм яшел массивларны куллану рөхсәт ителми.

3. Яшел үсентеләрне (агачлар, куакларны) кисү тәртибе

3.1. Авыл жирлеге территориясендә яшел үсентеләрне үз белдегә белән (рөхсәтсез) кисү тыела.

3.2. Авыл жирлеге территориясендә агач һәм куакларны кисү рөхсәтнамә нигезендә башкарыла. Кисүгә рөхсәт кәгазе авыл жирлеге башкарма комитеты житәкчесе күрсәтмәсе рәвешендә рәсмиләштерелә.

Рөхсәт бирү тәртибе авыл жирлеге башкарма комитеты карары белән расланган агач һәм куакларны кисүгә, ябалдашларын формалаштыруга яисә утыртуга рөхсәт бирү буенча муниципаль хезмәт күрсәтүнең административ регламенты белән билгеләнә.

3.3. Рөхсәт кәгазе мөрәжәгать итүченең салымнар, жыемнар, иминият взнослары, пенялар, штрафлар, процентлар түләү буенча Россия Федерациясенең Салымнар һәм жыемнар турында законнары нигезендә түләнергә тиешле бурычлары булмаганда бирелә.

3.4.Авыл жирлеге башкарма комитеты хат-гариза кәргәннән соң, гариза бирүчегә әлеге төр эшләрне башкару өчен рөхсәте булган махсус оешмага түбәндәгеләрне алу өчен мөрәжәгать итәргә киңәш итә:

3.4.1. яшел утыртмаларның исәп-хисап исемлеген;

3.4.2.киселергә тиешле агач утыртмаларының санын, төрен, категориясен билгеләү максатларында төзелә торган яшел үсентеләрне натураль тикшерү актын;

3.4.3.киселгән агач өчен түләү (түләүләр) исәбен.Киселгән агач өчен түләү Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2007 елның 22 маендагы 310 номерлы карары белән расланган ставкалар нигезендә аерым исәпләнә.

Югарыда күрсәтелгән эшләрне башкару гариза бирүче хисабына башкарыла.

Рөхсәтнең гамәлдә булу срогы-90 көн.

3.5.Эшләрне башкаруга рөхсәт алган вакытта аның мәнфәгатьләрендә яшел үсентеләр юкка чыгарылачак гариза бирүчегә нигезләмә буенча яшел үсентеләр кискән өчен түләү кәртәргә һәм компенсациялә яшелләндерү тәртибен раслый торган документларны тапшырырга тиеш.

3.6. Агач һәм куак кискән өчен түләү гариза бирүче тарафыннан авыл жирлеге бюджетына күчерелә.

3.7. Яшел үсентеләрне кисү эшләре билгеләнгән нормаларга һәм кагыйдәләргә туры китереп, гариза бирүче акчасы хисабына башкарыла. Агач кисү бары тик аттестацияләнгән белгечләргә генә рөхсәт ителә.

3.8. Агачларны егу, түмәрләү, киселгәннәрне, чүп-чарны төяп чыгару эшләр башланганнан соң өч көн эчендә гариза бирүче хисабына башкарыла.

3.9. Киселү урынына якин территориядә газонга, яшел үсентеләргә зыян килгән очракта, территория хужасы һәм контрольлек итүче органнар белән аларның компетенциясе чикләрендә килештерелгән срокларда, ләкин зыян килгән мизгелдән ярты елдан да соңга калмыйча, эш башкаручы тарафыннан мәжбүри рәвештә алар яңадан торгызыла.

3.10.Түләмичә агач һәм куакларны кисү түбәндәге очракларда авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан рөхсәт ителә:

3.10.1.яшел үсентеләрне матурлау, гәрбияләү ниятеннән кисү, санитар кисүләр, реконструкция;

3.10.2.авария һәм башка гадәттән тыш хәлләрне бетерү, шул исәптән жир асты коммуникацияләрен һәм капитал инженерлык корылмаларын ремонтлау вакытында кисү;

3.10.3. Госсанэпидемнадзорбәяләмәсе булса, торак һәм жәмәгать биналарында ут режимын бозучы агач һәм куакларны кисү;

3.10.4. авария куркынычы тудырған (ауган, корыган) агач һәм куакларны кисү;

3.11. Югарыда күрсәтелгән очрақларда яшел үсентеләр кисүне гамәлгә ашыручы мөрәжәгать итүчегә авыл жирлеге башкарма комитеты белән килештерелгән урыннарда компенсацияле яшелләндерүне үткәрү зарур.

3.12. Авария хәлендәге, корыган һәм иминлеккә куркыныч тудырган яшел үсентеләр акт буенча комиссия тикшерүе нигезендә киселә.

3.13. Яшел үсентеләрне санкциясез кисү яки юк итү дип түбәндәгеләр таныла:

3.13.1. агачлар һәм куакларны рөхсәтсез кисү яисә рөхсәт буенча, әмма тиешле булмаган участка, тиеш булмаган санда, агач төрләре рөхсәттә күрсәтелгәнчә булмаганда;

3.13.2. ут төртү яки ут белән саксыз эш итү нәтижәсендә агач һәм куакларны юк итү яки аларга зыян китерү;

3.13.3. кәүсәне божралау яки төпләү;

3.13.4. агачлар һәм куакларның үсешен туктатырлык дәрәжәдә зыян салу;

3.13.5. агач һәм куакларга юынтык сулар, химик матдәләр, калдыклар белән зыян китерү һ. б. шундыйлар;

3.13.6. корыган агачларны рөхсәтсез кисү;

3.13.7. үсеп утырган агачларга һәм куакларга башка зыян салу.

4. Компенсацияле яшелләндерү

4.1. Компенсацияле яшелләндерү рөхсәт ителгән агач кисү, законсыз рәвештә яшел үсентеләрне зарарлау яки юк итү очрақларында гамәлгә ашырыла. Компенсацияле яшелләндерү агачлар, куаклар һәм газоннар утырту өчен туры килә торган, әмма яшел үсентеләрне зарарлау яки юк итү факты билгеләнгәннән соң бер елдан да соңга калмыйча башкарыла.

4.2. Компенсацияле яшелләндерү кем мәнфәгатьләрендә яисә кемнән хокукка каршы гамәлләре нәтижәсендә яшел үсентеләр зыян күргән яки юкка чыгарылган, шул гражданның яисә юридик затларның акчалары исәбеннән башкарыла.

4.3. Әлеге нигезләмәдә билгеләнгәнчә, яшел үсентеләргә китерелгән зыян натураль рәвештә кайтарылырга тиеш—компенсацияләү рәвешендә яшелләндерү: юкка чыгарылган яшел үсентеләрне 2 коэффициенты белән яңадан торгызу.

5. Шәһәр төзелеше эшчәнлеген башкарганда яшел утыртмаларны саклау

5.1. Авыл жирлегендә шәһәр төзелеше эшчәнлеген гамәлгә ашыру яшел үсентеләрне саклау таләпләрен үтәп алып барыла.

5.2. Яшел территорияләр, шул исәптән яшел массивлар, шулай ук яшелләндерелгән территорияләрне киңәйтү өчен билгеләнгән жир

кишәрлекләрендә төзелеш алып барылырга һәмаларның максатчан билгеләнешенә бәйле булмаган юнәлештә кулланылырга тиеш түгел.

5.3. Яшел үсентеләр биләгән жир кишәрлекләрендә төзелеш эшләре планлаштырылганда, алдан проектлау документларында киселергә тиешле яшел үсентеләр бәяләнәргә тиеш. Бу очрақларда килгән зыянны каплау әлеге нигезләмәнең 2 һәм 3 бүлекләрендә билгеләнгән тәртиптә киселгән агач өчен түләүне алдан кертү һәм компенсация рәвешендә яшелләндерү юлы белән гамәлгә ашырыла.

6. Эшқуарлык эшчәнлегә башқарганда яшел утыртмаларны саклау

6.1. Яшелләндерелгән территорияләрдә һәм яшел массивларда сәүдә итү һәм башка эшқуарлык эшчәнлегә алып бару, авыл жирлегә башқарма комитеты рөхсәтеннән башка эшқуарлыкны гамәлгә ашыру өчен палатқалар һәм башка корылмалар урнаштыру тыела.

6.2. Яшелләндерелгән территорияләрдә һәм яшел массивларда эшмәкәрлекне гамәлгә ашырғанда шартлау курқынычы булган, янып китү курқынычы тудырган һәм агулы матдәләр куллану, территорияне пычрату һәм чүпләү, яшел утыртмаларга зыян китерү яисә аларны юкка чыгару тыела.

7. Административ җаваплылык

7.1. Әлеге Нигезләмәне бозуда гаепле затлар Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә җаваплылыкка тартылалар.